

V splošnem je to jubilejno delo o Mešku nedozorelo. Prinaša mnogo dragocenega literarno zgodovinskega materiala, mnogo bibliografskih pripomočkov, a poleg nekaterih resničnih dognanj tudi mnogo trditev, ki niso v korist ne Mešku človeku ne Mešku pisatelju. Čeprav je Meškovo delo danes zaključena celota, je vendarle za neposredne in zaključene sodbe še prezgodaj.

F. K.

Frana Erjavca Zbrano delo. Uredil Anton Slodnjak. Prvi zvezek. Ljubljana 1934. Drugi zvezek. Ljubljana 1934. Jugoslov. knjigarna.

Poleg Jurčiča, ki je bil že v Levčevi izdaji iz l. 1882.—1892. kmalu razprodan in ponatisnjen, je od vseh naših pripovednikov realistov iz druge polovice prejšnjega stoletja še danes mladim in starim najljubše čtivo — Fran Erjavca. To dokazujejo že številne izdaje njegovih spisov. Tudi njegove spise je po pisateljevi smrti v izboru prvi izdal Levec (I. del 1888, II. del 1889) in jim dodal temeljito spisan življenjepis Frana Erjavca. L. 1909. je izšel Sajovčev izbor: V naravi, izbrani naravoslovni spisi Frana Erjavca. L. 1919. je začel izdajati Erjavčeve Izbrane spise Iv. Dornik, a izdaja ni prišla preko prvega zvezka. L. 1921. pa sta izdala Erjavčeve Izbrane spise za mladino, opremljene z dolgim uvodom in obširnimi tolmačem, Fran Erjavca in Pavel Flerè.

Najnovejša Slodnjakova izdaja, ki je danes spet nujno potrebna, naj bi bila — če bi človek sodil po naslovu — prva, ki naj bi podala Erjavčevo zbrano delo. Razumljivo je, da človek v taki izdaji za širše občinstvo ne bo pričakoval Erjavčevih strogo znanstvenih spisov, pisanih večinoma nemški, niti njegovih najrazličnejših prevodov in prireditev (zlasti šolskih knjig) — gotovo pa je, da mora Zbrano delo prinesiti poleg vseh spisov, ki so jih doslej objavljali razni izbori, tudi njegove »Domače in tuje živali v podobah« ter »Naše škodljive živali v podobi in besedi«; saj so to sami spisi, ki jih je Erjavca vestno oblikoval v poljudni obliki v užitek svojemu narodu, za katerega tudi danes še niso izgubili cene.

Prvi zvezek Slodnjakove izdaje prinaša poleg 112 strani obsegajoče urednikove študije o Erjavcu še Spise iz prirode (Žaba, Mravlja, Vulkanske moči, Kako se je Slinarju z Golovca po svetu godilo, Velblod, živali popotnice, Odkod izvirajo gliste in kako se izpreminjajo, Rastlinske svatbe, Rak).

Slodnjakov uvod je doslej najobširnejša in najgloblja študija o Erjavcu, njegovem delu in o dobi, v kateri je živel. Z občudovanja vredno marljivostjo se je Slodnjak poglobil v temelje Erjavčeve osebnosti in v duhovno ter politično ozračje dobe, ki ga je dala. Ni se zadovoljil z dosedanjimi ugotovitvami literarnih zgodovinarjev (ki temeljijo vsi na Gregorčičevi in Levčevi biografiji). Slodnjak je s svojo pronicavostjo navrtal popolnoma nove, doslej neizrabljene vire za očit Erjavca in njegove dobe; tako se mu je posrečilo razbliniti marsikako bajko, ki se je vlekla skozi dosedanje Erjavčeve življenjepise, in utrditi marsikako dejstvo, pomembno za slovensko literarno zgodovino. (Prim. le razjasnitev smrti Erjavčevega očeta, njegovega odnosa do Schmidta in Dežmana; točno in jasno sliko o nastanku »Vaj« in točno ugotovitev in datiranje njihovih zvezkov; nove oznake nekaterih Erjavčevih sodobnikov; točno ugotovitev Erjavčevih virov in njegove odvis-

nosti' od njih, itd.) Posebej moram — četudi kot nestrokovnjak — omeniti, da se je Slodnjak skušal poglobiti tudi v onodobno prirodoslovje, da more tudi s tega stališča izreči o Erjavcu pravično sodbo.

Slodnjakov uvod ima seveda tudi svoje nepopolnosti. Jezik, v katerem je pisan, je slovnično premalo čist (bogati na duhovnih silah 8; so se zavedli 9; s Nesovo krvjo 9; se je pečal 10; ni postala stara 12; pri... enemu 15; gimnazija se je nahajala 17; na svoje (!) zanjimce (!!)) 19; izobrazenejši 31; se poda na Dunaj 41; bil je imenovan učiteljem 53 na večih straneh 63; duh acc. od duh = animus 67; odgovarjajoč jezik 66; pero ne bi bilo v stanu opisati 76; itd.). Izraz je včasih laksen, pogosto pa nekam preveč patetičen ([Erjavec] je bil pravi človek z nenasitnim, vesoljnim tekom 16; Bezlajev Francelj je tedaj skoprneval ob drugem svojem učitelju 33; gobezdavost 23 [zadostoval bi kak milejši izraz] itd.) — Zlasti pa trpi Slodnjakov uvod radi neurejenosti in prenatrpanosti. O marsikateri stvari govori urednik po večkrat in ponavlja svoje sodbe. Ponekod pa omenja, da je o stvari že govoril, dasi ni (n. pr. »Videli smo, kako plaho se je 1876. l. umaknil z zagrebške vseučiliške stolice, zato, ker se ga je tam polastila zavest izkoreninjenosti« 111; — a o kakem občutku izkoreninjenosti v Zagrebu vse do sem ni nikjer govora!). Dolgi odstavki iz Erjavčevih del (ki so v tekstih tako še enkrat natisnjeni) ter iz Gregorčičevega in Levčevega življenjepisa so v tej obširnosti v uvodu nepotrebni; radi njih je uvod le še nepreglednejši. Mnogo citatov in podrobnih dokumentacij bi bilo treba iz uvoda prenesti v opombe, pa bi bil uvod vse lažji in preglednejši.

V opombah pogrešam obračuna z dosedanjimi Erjavčevimi biografi in dosedanjimi tiski in izdajami njegovih spisov. Nikjer se n. pr. ne omenja niti mladinska izdaja Erjavca-Fleréta, ki ima v obsežnem življenjepisu in v opombah marsikak nov podatek, četudi ne vedno točno dokumentiran.

Kot drobnost naj omenim še, da Linnéjev sistem na 3. mestu ni imel plazilcev (glej str. 19), temveč dvoživke s pododdelkoma plazilcev in kač (prim. Claus-Grobben, Lehrbuch der Zoologie 9. Aufl. 1917, str. 18).

V drugem zvezku je poleg urednikovega uvoda priobčen nad poldrugi snopič Domačih in tujih živali (opis domačih četveronožnih živali, živali po tujih krajih udomačenih, divjih četveronožnih živali — med temi tudi vodnih sesalcev). V uvodu urednik po nepotrebem ponavlja nekaj podatkov iz prvega zvezka, nekaj jih popravlja in dopolnjuje, v celoti pa dobro označuje nastanek, značaj in pomen Erjavčevih domačih in tujih živali v podobah.

Pri ravnanju s teksti se je Slodnjak spet pokazal vestnega in sodobnega urednika, ki jezika svojega pisatelja ne spreminja samovoljno in brez potrebe. Popravljal je le tiskovne (in uredniške) pomote in zapisal Erjavčevo besedo po sedanjem pravopisu. V »Urednikovem poročilu« pa je ob koncu zaznamoval vse oblike, ki jih je bil popravil. Janez Logar

Molière: *Tartuffe*. Poslovenil Oton Župančič. Založba »Hram«. Ljubljana 1934. 87 strani.

Prevajanje francoskih klasikov ni igrača; to velja še prav posebno za Molière-a. Slog mu je pristno odrski, jezik svojstven. Puristom je bil pre-